བསྡུས་གྲྭ།

攝類學

藏中對照

班智達翻譯小組
PANDITA TRANSLATION GROUP

作者簡介

尊貴的 蔣貝赤理雲丹嘉措
འཇམ་དཔལ་འཕྲིན་ལས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།

生於西元 1913 年，西藏康區人。

大師 3 歲時，大成就者貢噶喇嘛袞秋確扎仁波切入定觀修，確認他是宗喀巴的上師——喇嘛中觀者尊珠僧格的再次轉世。

10 歲，受沙彌戒，學習藏文讀寫、文法與儀軌經文。

13 歲，精通文法，儀軌、誦經熟背如流，備受僧眾讚揚。之後到哲蚌寺，拜楚康格西迴洛為師，學習《攝類學》理路，僅十五天便圓滿通達。

20 歲，在十三世達賴喇嘛尊前受比丘戒，依經律持戒，終生守持毫無懈怠。

28 歲，圓滿完成五大論的修學。在拉薩大昭寺傳大召法會上立宗答辯，順利獲得拉然巴格西學位。

其後進入上密院，學成歸寺，出任哲蚌寺傑巴扎倉的住持堪布。

依止大師的成就者多不勝數，如：甘丹赤巴洛色林學院擦瓦至尊洛桑尼瑪仁波切與日宗仁波切、夏巴曲傑楚康達爾仁波切等。

五〇年代末，西藏遭受前所未有的災難，大師卻做了留在哲蚌寺的決定，在那風雨飄搖的歲月，他身陷囹圄，依然教導身邊徒眾依法修行。

八〇年代初，大師年邁體弱仍講經說法、收徒、傳戒；1983 年，於西藏哲蚌寺圓寂。

譯者簡介 **格西 佛子**

2007 年，榮獲格西學位。
2008 年，畢業於下密院。

班智達

第一個在台灣舉辦譯經會的單位。

時間：2008 年創設班智達翻譯小組。
2010 年設立班智達「達蘭莎拉」翻譯小組、班智達「洛色林」翻譯小組。
2011 年成立班智達「莎拉」中文譯經小組。

宗旨：教授、翻譯與審定藏傳佛教僧伽教材。

目的：將藏傳佛教與辯經系統傳播至華人社會。

班智達已出版的翻譯作品：

《攝類學》2011年
《心類學》2012年
《因類學》2013年
《現觀總義1》2013年

譯序　跨出第一步

七、八年前，一位西藏名叫菩提的上師曾鼓勵我說：「回台灣後，你應該成立一個翻譯組織。」之後，又常聽到觀世音尊者提及：「桑耶寺多年前設立了『譯師班智達洲』，專門翻譯佛法。」這是我成立「班智達翻譯小組」的緣起。

推廣佛法應以培育僧才為基礎，進而利益一切社會大眾。藏傳佛教格魯派僧伽教育，具有傳承與完整的五部大論教育體系，其中的因明系統來自陳那、法稱論師。爾後，西藏先賢祖師，將佛經內涵以活潑、深入的「辯經理路」樹立思考模式，訓練日後廣大僧眾具備敏銳、清晰、正確的思惟。

因此，我決定遵循藏傳僧伽教育的順序，先翻譯《攝類學》，其次《心類學》《因類學》，進一步再將三大寺的五部大論教科書陸續譯出。這需要許多年的努力與眾人的合作，非我一人能獨立完成，故於二〇一一年，在北印度開辦翻譯培訓班。

班智達翻譯小組五部大論教材翻譯計畫

書名	作者	冊數	出版
基礎教材			
攝類學 全稱：攝集攝類學諸涵義之學者喜宴善說	蔣貝赤理雲丹嘉措大師	一	2011 年、2013 年出增訂版
心類學 全稱：建立大理路心類學必備集錦	洛桑嘉措院長	一	2012 年
因類學 全稱：建立因類學顯映萬法之鏡	戒勝大格西	一	2013 年
般若方面的教科書及參考書			
現觀莊嚴論釋——顯明般若義之燈	福稱論師	三	2013 年已出版部份
現觀莊嚴論釋——般若辨析	福稱論師	二	
開慧增喜心摩尼	堪蘇蓮花勝幢大師	二	
量理方面的教科書及參考書			
釋量論明解脫道疏	賈曹傑大師	二	
釋量論頌明解脫道疏	福稱論師	二	
除意闇日光釋	堪蘇蓮花勝幢大師	一	

中觀方面的教科書及參考書			
中觀總義	福稱論師	一	
中觀辨析	福稱論師	一	
開啟深義眼之金匙	堪蘇蓮花勝幢大師	二	
俱舍方面的教科書			
阿毘達磨俱舍莊嚴釋	欽文殊大師	一	
阿毘達磨俱舍論之明解脫道疏	僧成大師	一	

《攝類學》是「因明」的啟蒙教育；《攝類學》翻譯完畢後，承蒙持稱格西、滇津悲桑法師、滇津曲尊法師、滇金雀垷法師、林崇安教授、林耿如老居士、張婭琴居士、劉銘仁居士、孫子晴居士等人，以及最主要的審定單位——班智達洛色林翻譯小組多次嚴謹審定與校稿，在此深深致謝。翻譯本書的功德，祈願諸位上師長久住世，功德主事事圓滿、順心，一切眾生早日脫離苦海，成就無上菩提。

本書若有任何錯誤，敬請十方大德海涵；若大眾對譯文有任何建議，請賜予您寶貴的意見，或至 www.panditatranslation.org 留言，無盡感激！

目　　錄

攝類學 1

初者，建立小理路 2

㈠ 白、紅顏色 3

㈡ 建立基成 7

㈢ 建立認知返體 26

㈣ 建立非是、非非 32

㈤ 建立屬爾、非爾 34

㈥ 建立總、別 40

㈦ 建立小因果 44

㈧ 建立實、反 48

第二，建立中理路 53

㈠ 建立相違、相屬 54

㈡ 建立有證、無證 59

㈢ 建立附帶判別 60

㈣ 建立大性相名相 63

㈤ 建立大因果......64
㈥ 講解同品遍、異品遍......77
㈦ 講說破除駁斥、成立駁斥......81

第三，建立大理路......83
㈠ 屬聲......84
㈡ 附帶所有攝類單元之所需的等同承許之理......86
㈢ 提問遮遣處所牽引......90
㈣ 述說應成......94
㈤ 建立遣他法......109
㈥ 講說遣入、成入......113
㈦ 講說境、有境......115
㈧ 建立表徵論式......123
㈨ 因論式......124

བསྡུས་གྲྭ།
攝類學

༄༅། །ཕྱོགས་བཅུའི་རྒྱལ་ཀུན་འདུས་པའི་ངོ་བོ་ནི། །

十方諸佛總集體，

རྩ་བའི་བླ་མ་ངག་དབང་བློ་ཡི་གཏེར། །

本師語自在慧藏[1]，

བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་མ་མ་རིགས་བརྒྱའི་བདག །

賢海[2]母母[3]百部主，

དེང་ནས་བྱང་ཆུབ་བར་དུ་མི་འབྲལ་སྐྱོངས། །

今至菩提未離護。

---

1 慧藏：藏文為文殊之意。

2 賢海（藏文是བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།）：藏文直譯是賢劫大海。第七世達賴喇嘛的名字。這裡因為偈頌體字數的關係，省略了「劫」、「大」二字。

3 母母含括生母、養母與利益之母。

ཞེས་འདིར་ལས་དང་པོ་བ་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་རིགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་གཞག

在此，為利益初學者，講說建立小理路；

དབང་པོ་འབྲིང་ལ་རིགས་ལམ་འབྲིང་གི་རྣམ་གཞག

對中根器者，講說建立中理路；

དབང་པོ་རབ་ལ་རིགས་ལམ་ཆེན་པོའི་རྣམ་གཞག་བཤད་པའོ། །

對利根器者，講說建立大理路。

དང་པོ་རིགས་ལམ་ཆུང་ངུའི་རྣམ་གཞག

初者，建立小理路

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཁ་དོག གཞི་གྲུབ། ལྡོག་པ་ངོས་འཛིན།

彼可分說為：㈠ 顏色，㈡ 基成，㈢ 認知返體[4]，

[4]返體：舊譯為反體。

ཡིན་ལོག་མིན་ལོག ཡིན་གྱུར་མིན་གྱུར། སྤྱི་བྱེ་བྲག

㈣ 非是、非非，㈤ 屬爾、非爾，㈥ 總、別，

རྒྱུ་འབྲས་ཆུང་བ། རྫས་ལྡོག་བཤད་པ་དང་བརྒྱད་ལས།

㈦ 小因果，㈧ 實、反，八者。

དང་པོ་ཁ་དོག་དཀར་དམར་ནི།

㈠ 白、紅顏色

རྣམ་འགྲེལ་རང་དོན་ལེ་འུ་ལས།

由《釋量論・自利品》:

སྔོ་སོགས་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ། །ནུས་པ་སོ་སོར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། །

「青等於眼識，功能各見故[5]……」

5 「青等於眼識，功能各見故」，請見法尊法師譯著《釋量論略解》。

ཞེས་པའི་གཞུང་སོགས་ལས་འཕྲོས།

等文字引申而出。

དེ་ཡང་མདོག་ཏུ་རུང་བ། ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད།

復次，「堪為顏色」，即顏色的性相[6]。

དབྱེ་ན་གཉིས། རྩ་བའི་ཁ་དོག་དང་། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གོ །

可分為：根本色與支分色兩類[7]。

རྩ་བའི་མདོག་དུ་རུང་བ། རྩ་བའི་ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད།

「堪為根本的顏色」，即根本色的性相。

དབྱེ་ན། སྔོ་སེར་དཀར་དམར་བཞི།

可分為：青、黃、白、紅四種。

---

6 性相：定義。

7 這裡是指「顏色」可區分為根本色與支分色兩類。藏文原書並無提到顏色二字，省略了主詞。類似的寫法，本書中有許多。

ཡན་ལག་གི་མདོག་ཏུ་རུང་བ། ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་གི་མཚན་ཉིད།

「堪為支分的顏色」，即支分色的性相。

དབྱེ་ན་བརྒྱད། སྣང་མུན་སྤྲིན་དང་དུ་བ་དང་། །རྡུལ་གྲིབ་ཁུག་རྣ་ཉི་མའོ། །

可分為：明、暗、雲、煙、塵、影、霧、日八種。

དེ་དག་རེ་རེའི་མདོག་ཏུ་རུང་བ་ཞེས་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་དུ་སྦྱར་དགོས་སོ། །

在彼等各自性相中，必須有「堪為」某某「的顏色」〔五字〕。

རྩ་བའི་ཁ་དོག་དེ་དག་གཉིས་གསུམ་འདྲེས་པ་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་

由根本色中二、三種混合之後所形成的

ཡན་ལག་གི་ཁ་དོག་ཡིན་ནོ། །

皆是支分色。

དབྱིབས་སུ་རུང་བ། དབྱིབས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「堪為形狀」，乃形狀的性相。

དབྱེ་ན་བརྒྱད། རིང་ཐུང་མཐོ་དམའ་གྲུ་བཞི་ཟླུམ། །ཕྱ་ལེ་ཕྱ་ལེ་མིན་པ་འོ། །

可分為八種：長、短、高與低；方、圓、正與歪[9]。

དེ་དག་རེ་རེའི་དབྱིབས་སུ་རུང་བ་ཞེས་སོགས་སྦྱར་དགོས་སོ། །

在彼等各自〔性相〕中，必須有「堪為」某某「的形狀」〔五字〕。

[9] 正、歪：《藏漢大辭典》（張怡蓀主編，民族出版社）譯為「平、不平」;《俱舍論》的解釋為「正、不正」，請見中華電子佛典協會（CBETA）《阿毘達磨俱舍論本頌》T29n1558_p0002b27(06)。

གཉིས་པ་གཞི་གྲུབ་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ནི།

㈡ 建立基成

རྣམ་འགྲེལ་མངོན་སུམ་ལེའུ་ལས། །

由《釋量論・現前品》：

གཞལ་བྱ་གཉིས་ཕྱིར་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་ལས་འཕྲོས།

「所量有二故，能量唯二種[10]……」

དོན་ཡོད་དེ། ཚད་མ་ཆོས་ཅན།

等文字引申的涵義，即「量」為有法，

ཁྱོད་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་ཏེ།

爾有現、比，數量確定為二，

10 「所量有二故，能量唯二種」，請見法尊法師譯著《釋量論略解》。

ཚོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་

因爾之所量中，以自相為所取境的

ནས་རྟོགས་བྱ་མངོན་གྱུར་དང་།

所證，謂現前分；

སྤྱི་མཚན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་རྟོགས་བྱ་

以共相為所取境的所證，

ལྐོག་གྱུར་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པའི་ཕྱིར།

謂隱蔽分，二者數量確定故。

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། ལྐོག་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད།

「依正因所通達」，即隱蔽分的性相。

རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་

「非依正因所通達，而是以現前所通達」，

རྟོགས་པར་བྱ་བ་མངོན་གྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད།

即現前分的性相。

རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཁྲུལ་བའི་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་རིག་པ་

「離分別且無錯亂之新不欺誑了知」，

མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད།

即現量的性相。

རང་གི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་

「依自所依正因，於自所量，

གཞལ་བྱ་ལ་གསར་དུ་མི་བསླུ་བའི་ཞེན་རིག

是新不欺誑耽著知」，

རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད།

即比量的性相。

དབྱེ་བ་སོགས་བློ་རིག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

分類等將於《心類學》[11]中講說。

ཚད་མས་གྲུབ་པ། གཞི་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「量所成立[12]」，即基成的性相。

ཚད་མས་དམིགས་པ། ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད།

「量所緣及」，即有的性相。

བློའི་ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་། ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད།

「堪為覺知境」，即所知的性相。

ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། གཞལ་བྱའི་མཚན་ཉིད།

「量所通達」，即所量的性相。

[11] 《心類學》或可譯為《覺知學》。
[12] 成立：通達的意思。

རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པ། ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「持自體性」，即法的性相。

དེ་དག་ལ་དབྱེ་ན། རྟག་མི་རྟག་སོགས་དུ་མ་ཡོད།

彼等有常、無常等多種〔分法〕。

སྐད་ཅིག་མ། མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད།

「剎那性」，乃無常的性相。

དོན་བྱེད་ནུས་པ། དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད།

「具有作用者」，乃事物的性相。

སྐྱེས་པ། བྱས་པའི་མཚན་ཉིད།

「已生」，乃所作性的性相。

སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་རུང་བ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「堪生、住、滅」[13]，乃有為的性相。

དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་ནུས་པ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད།

「勝義具有作用者」，乃勝義諦的性相。

རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྲུབ་པ།

「非僅〔存〕於分別假立、而由自方成立」，

རང་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད། དེ་རྣམས་དོན་གཅིག

乃自相的性相。彼等皆同義。

སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པ་དང་ཆོས་ཀྱི་གཞི་མཐུན། རྟག་པའི་མཚན་ཉིད།

「非剎那性與法的同位[14]」，即常的性相。

---

[13] 「堪生、住、滅」，藏文原文為「堪生、住、滅三者」。因性相必須簡潔，故在此省略「三者」，原意不變。

[14] 同位：二者皆是的基礎。

དོན་བྱེད་ནུས་སྟོང་། དངོས་མེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「空有作用者」，即無事的性相。

མ་སྐྱེས་པ། མ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད།

「不生」，即非所作性的性相。

སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་མི་རུང་བ། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「不堪生、住、滅」[15]，即無為的性相。

དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་ནུས་པའི་ཆོས། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད།

「非勝義具有作用者之法」，即世俗諦的性相。

རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་དུ་གྲུབ་པའི་ཆོས། སྤྱི་མཚན་གྱི་མཚན་ཉིད།

「僅〔存〕於分別假立的法」，即共相的性相。

---

15 「不堪生、住、滅」，藏文原文為「不堪生、住、滅三者」。因性相必須簡潔，故在此省略「三者」，原意不變。

དངོས་པོ་སོགས་ལ་དབྱེ་ན།

事物等可分為：

གཟུགས། ཤེས་པ། ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གསུམ།

色、知覺、不相應行三種。

གཟུགས་སུ་རུང་བ། གཟུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「堪為色」，即色的性相。

དབྱེ་ན། གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད། སྒྲའི་སྐྱེ་མཆེད། དྲིའི་སྐྱེ་མཆེད།

可分為：色處、聲處、香處、

རོའི་སྐྱེ་མཆེད། རེག་བྱའི་སྐྱེ་མཆེད། ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་པའི་གཟུགས་དང་དྲུག

味處、觸處與法處色六種。

མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ། རྣ་ཤེས་ཀྱི་མཉན་བྱ། སྣ་ཤེས་ཀྱི་སྣུམ་བྱ།

性相依次為：「眼知所取」、「耳知所聞」、「鼻知所嗅」、

ལྕེ་ཤེས་ཀྱི་མྱོང་བྱ། ལུས་ཤེས་ཀྱི་རེག་བྱ། ཡིད་ཤེས་ཁོ་ན་ལ་སྣང་བའི་

「舌知所嘗」、「身知所觸」與「唯顯現

གཟུགས་སུ་རུང་བ། ཞེས་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་མཚན་ཉིད་སྦྱར་རོ། །

於意知的堪為色」。

དབྱེ་ན་མཛོད་ལས། གཟུགས་རྣམ་གཉིས་དང་རྣམ་ཉི་ཤུ། །

分類如《俱舍論》所說：「色二或二十，

སྒྲ་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཡོད་དེ། །རོ་ནི་རྣམ་དྲུག་དྲི་རྣམ་བཞི། །

聲唯有八種，味六香四種，

རེག་བྱ་བཅུ་གཅིག་བདག་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོད་དོ། །

觸十一為性。」

གསལ་ཞིང་རིག་པ། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད།

「明而了知」，即知覺的性相。

དབྱེ་ན།　མིག་གི་ཤེས་པ་སོགས་དྲུག

可分為眼知等六種。

གཟུགས་ཤེས་གང་ཡང་མིན་པའི་འདུས་བྱས་སུ་དམིགས་པ།

「被緣為非『色、知覺任一』的有為〔法〕」，

ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

即不相應行的性相。

དབྱེ་ན། གང་ཟག་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་།

可分為：「屬補特伽羅的不相應行」

གང་ཟག་མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དང་གཉིས།

與「非補特伽羅的不相應行」兩種。

ཡང་ཤེས་བྱ་ལ་དབྱེ་ན་དུ་མ་ཡོད་དེ། དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་གསུམ།

又，從所知分類有多種：善、惡、無記三者；

ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱ་གཉིས།

有是的所知、無是的所知二者；

གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས།

一、異二者；

མཚོན་བྱ་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་རྣམས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

名相、性相二者等。

ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག བདེ་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ།

「經中有記、且是能生快樂住類」，

དགེ་བའི་མཚན་ཉིད།

即善的性相。

ལུང་དུ་བསྟན་པ་གང་ཞིག སྡུག་བསྔལ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་སུ་གནས་པ།

「經中有記、且是能生痛苦住類」，

མི་དགེ་བའི་མཚན་ཉིད།

即惡的性相。

དགེ་མི་དགེ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས།

「非被成立為善、惡隨一的法」，

ལུང་མ་བསྟན་གྱི་མཚན་ཉིད།

即無記的性相。

དབྱེ་ན། དོན་དམ། ངོ་བོ་ཉིད། མཚུངས་ལྡན། ཀུན་སློང་།

各可分為：勝義，自性，相應，等起，

རྗེས་འབྲེལ་གྱི་དགེ་མི་དགེ་ལུང་མ་བསྟན་ལྔ་ལྔ་ཡོད་དོ། །

隨屬的善、惡、無記五種。

ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཡང་ཡིན། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡང་ཡིན་པའི་

「有是爾、又是堪為覺知境的同位」，

གཞི་མཐུན་པ། ཡིན་པ་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད།

即有是的所知的性相。

ཁྱོད་ཀྱི་ཡིན་པ་མི་སྲིད་པ་ཡང་ཡིན། བློའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་ཡང་ཡིན་པའི་

「無有是爾、又是堪為覺知境的同位」，

གཞི་མཐུན་པ། ཡིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད།

即無是的所知的性相。

སོ་སོ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས། གཅིག་གི་མཚན་ཉིད།

「非各別的法」，即一的性相。

སོ་སོ་བའི་ཆོས། ཐ་དད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「各別的法」，即異的性相。

བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ། མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད།

「齊備假有三法」，即名相[16]的性相。

---

16 名相：藏文直譯是「所表」。

རང་མཚོན་བྱ་ཡིན་པ། ཆོས་གཞན་གྱི་མཚོན་བྱ་མི་བྱེད་པ།

⑴自是名相，⑵不作他法的名相，

མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན།

⑶於性相之上成立，三項為有法，

ཁྱོད་ལ་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།

有稱爾為假有三法的理由，因為在覺知境上成立，

མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་བློ་ཡུལ་དུ་གྲུབ་པ་ལ་ཐ་སྙད་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར།

〔三法〕存於事相上，必須觀待名言故。

རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ། མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「齊備實有三法」，即性相的性相。

རང་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། ཆོས་གཞན་གྱི་མཚན་ཉིད་མི་བྱེད་པ།

⑴自是性相，⑵不作他法的性相，

མཚོན་བྱའི་སྟེང་དུ་གྲུབ་པ་གསུམ་ཆོས་ཅན།

⑶於名相之上成立，三項為有法，

རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་དེ།

有稱〔此〕為實有三法的理由，

བློ་ཡུལ་དུ་ཤར་བ་ལ་ཐ་སྙད་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར།

因為在覺知境上顯現，不須觀待名言故。

བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བ། མཚོན་བྱ་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

「非齊備假有三法」，即非名相的性相。

རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་མ་ཡིན་པ། མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པའི་མཚན་ཉིད།

「非齊備實有三法」，即非性相的性相。

ལྟོ་ལྡིར་ཞབས་ཞུམ་ཆུ་སྐྱོར་གྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ། བུམ་པའི་མཚན་ཉིད།

「腹鼓縮底且具有盛水作用者」，即寶瓶的性相。

གདུང་འདེགས་ཀྱི་དོན་བྱེད་ནུས་པ། ཀ་བའི་མཚན་ཉིད།

「具有撐梁作用者」，即柱子的性相。

ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་པ། ཤིང་གི་མཚན་ཉིད།

「具有枝葉者」，即樹的性相。

རང་གི་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བཏགས་པའི་སྐྱེས་བུ།

「依於自身五蘊隨一而假立的士夫」，

གང་ཟག་གི་མཚན་ཉིད།

即補特伽羅的性相。

ཚ་ཞིང་སྲེག་པ། མེའི་མཚན་ཉིད།

「熱焚」，即火的性相。

སྲ་ཞིང་འཐས་པ། སའི་མཚན་ཉིད།

「堅實」，即地的性相。

བརླན་ཞིང་གཤེར་བ། ཆུའི་མཚན་ཉིད།

「濕潤」，即水的性相。

ཡང་ཞིང་གཡོ་བ། རླུང་གི་མཚན་ཉིད།

「輕動」，即風的性相。

ཐོགས་རེག་བཀག་པའི་ཆ། ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད།

「遮除礙觸之分」，即虛空的性相。

ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཆོས་ཅན། གཞི་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ།

「量所成立」為有法，是基成的性相，

གཞི་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་འགྲོ་ཚུལ་ཚང་བའི་ཕྱིར།

因為具備基成性相的規則故。

འགྲོ་ཚུལ་བྲོས། གཞི་གྲུབ་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་ཚད་མས་གྲུབ་པ་

舉出規則！因以量決定[17]基成之前，

---

17 決定（藏文是ངེས་པ།）：通達曉知之意。

ཚད་མས་ངེས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར།

必先以量決定量所成立故。

མཚན་མཚོན་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཡོད་དེ།

性相、名相的八周遍門，指：

ཡིན་ཁྱབ་གཉིས། མིན་ཁྱབ་གཉིས།

二是周遍、二非周遍、

ཡོད་ཁྱབ་གཉིས། མེད་ཁྱབ་གཉིས་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

二有周遍、二無周遍。

རང་རང་གི་མཚན་གཞིའི་སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་

必須於各自事相上，

མཚོན་བྱའི་གོ་བ་གཏིང་ཚུགས་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

以性相徹底領悟名相之理。

ཁྱོད་དང་ཐ་དད་ཁྱོད་དང་། ཁྱོད་དང་ཕན་ཚུན་ཐ་དད་ཁྱོད་

「與爾為異是爾」和「與爾互異是爾」，

གཉིས་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དེ། རྟག་པ་ཁོ་ན། མེད་པ།

二者有四句，因可依次安立為：唯常、無、

ཤེས་བྱ། རི་བོང་རྭ་རྣམས་རིམ་བཞིན་གཞག་ཚོག་པའི་ཕྱིར།

所知、兔角之故。

ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན་པ་དང་། ཁྱོད་མིན་པ་ཁྱོད་ཡིན་པ་

「爾是爾自己」和「非爾是爾」

ལ་མུ་བཞི་སོགས་རྒྱ་ཆེར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

有四句等，皆應廣大了知。

གསུམ་པ་ལྡོག་པ་ངོས་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈢ 建立認知返體

རྣམ་འགྲེལ་ལས།

由《釋量論》：

གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །

「是故諸有物，自性住各體，

མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་རྟེན་པ་ཅན། །

反同物他物，依存於返體[18]……」

ཞེས་སོགས་ལས་འཕྲོས། དོན་ཡོད་དེ།

等文字引申之義，

18 「是故諸有物，自性住各體，反同物他物，依存於返體」，法尊法師譯為「諸法由自性，住各自體故，從同法餘法，遮回為所依」。

རང་མཚན་སྣང་བའི་དབང་གིས་དོན་རྟོགས་ཚུལ་དང་།

即藉由顯現自相的力量通達義[19]之理，

ལྡོག་པ་སྣང་བའི་དབང་གིས་རང་ལྡོག་དང་། གཞི་ལྡོག་རྟོགས་ཚུལ་དང་།

及靠顯現返體的力量通達自返體與基返體之理。

དེ་ལྟར་དོན་ལ་རང་མཚན་དངོས་པོ་གྲུབ་པ་དང་།

同此，實際上，自相是事物及

ཤེས་བྱའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རང་ལྡོག་གཞི་ལྡོག་རྣམས་

等同所知數目的自返體與基返體等，

རྟོག་བཏགས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

為顯示〔彼等〕皆是分別假立故。

དེ་དག་ངེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་ལྡོག་པ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་བཞི་བཤད་པ།

為決定彼等故，講說四個與返體為「是等遍者」。

---

19 義與境同義。

དཔེར་མཚོན་ན། དངོས་པོའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་བཞི་ཡོད་དེ།

例如：有四個與事物的返體為是等遍者，即：

དངོས་པོ་དང་གཅིག དངོས་པོ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ།

(1) 與事物為一，(2)與事物為一的事物，

དོན་བྱེད་ནུས་པའི་མཚོན་བྱ། དོན་བྱེད་ནུས་པའི་

(3)具有作用者的名相，(4)齊備

བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང་བཞི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

具有作用者的假有三法四者。

སྐད་ཅིག་མའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་བཞི་ཡོད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་དང་གཅིག

有四個與剎那性的返體為是等遍者，即：(1)與剎那性

སྐད་ཅིག་མ་དང་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སྐད་ཅིག་མ། མི་རྟག་པའི་མཚན་ཉིད།

為一，(2)與剎那性為一的剎那性，(3)無常的性相，

མི་རྟག་པའི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དང་བཞི་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

⑷齊備無常的實有三法四者。

ལྡོག་པ་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་འགྲོ་ཚུལ་ཡོད་དེ།

與返體為是等遍法的規則如下：

ཁྱོད་དེ་དང་ཐ་དད། ཁྱོད་ཡིན་ན་དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་པས་ཁྱབ།

爾與彼為異、是爾周遍是彼的返體、

དེའི་ལྡོག་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཡིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།

是彼的返體周遍是爾。

དེ་བཞིའི་ནང་ནས་དངོས་པོ་ཡིན་པ་གཅིག

此四者中，是事物的有一個、

རྟག་པ་ཡིན་པ་གསུམ། མཚོན་བྱ་ཡིན་པ་གཅིག

是常的有三個、是名相的有一個、

མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་གཅིག དངོས་པོ་ཀུན་ལ་འགྲེ།

是性相的〔也〕有一個，當〔如此〕類推於一切事物。

རྟག་པའི་ལྡོག་པ་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ལ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་མེད་དོ།།

但與常之返體為是等遍者中，則沒有一個是事物。

དེས་མཚན་མཚོན་ཀུན་ལ་རིགས་འགྲེ་སྟེ་

同理，應該用於所有性相與名相之上，

རྒྱ་ཆེར་རྩོད་དགོས་པ་ཡོད་དོ།།

並須加以做廣大論辯。

འོན་ཀྱང་ཤེས་བྱའི་གྲངས་དང་མཉམ་པའི་རང་རང་གི་

然《釋量論》述說有等同所知

ལྡོག་པ་རྣམ་འགྲེལ་ལས་བཤད་པས།

數量的各自返體，

དེའི་ལྡོག་པ་ལ་དེ་དང་གཅིག་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་མིན་ནོ། །

是故，並非「彼之返體」周遍是「與彼為一」。

བཞི་པ་ཡིན་ལོག་མིན་ལོག་གི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈣ 建立非是、非非

དངོས་པོ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་མེད་དང་དོན་གཅིག

非是事物與無事同義；

དངོས་མེད་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་པོ་དང་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་ན།

非無事與事物同義，

དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་པོ་དང་དོན་གཅིག

故非非事物與事物同義；

དངོས་མེད་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དངོས་མེད་དང་དོན་གཅིག་གོ །

非非無事則與無事同義。

དེ་བཞིན་དུ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་གཉིས་གསུམ་བཞི་ལྔ་

同此，即可安立非是非是兩個或三、四、五個等，

ལ་སོགས་ཚ་རང་ཡིན་དང་ཡ་གང་ཡིན་རང་མིན་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་ནོ། །

凡是雙數即是自己，單數則非自己。

ལྔ་པ་ཡིན་གྱུར་མིན་གྱུར་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈤ 建立屬爾、非爾

ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་དང་

「有屬爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」與

མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

「有非爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」有四句。

ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན་

若「有屬爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ་ཤེས་བྱ་དེ་

不周遍是「有非爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་

因所知是此故，因所知是「有屬爾的

རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ།

一切相智，爾又是此一切相智的所量」故，

ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་ཡོད།

因有屬所知的一切相智、

དེས་ཁྱོད་གཞལ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན།

且此一切相智量[20]所知故。所知為有法，

མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ།

不是「有非爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

ཤེས་བྱ་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།།

因無「非所知的一切相智」故。

མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན

是「有非爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

---

[20] 量，即量測、衡量，通達的意思。

་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།

不周遍是「有屬爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因寶瓶是彼故。

ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་ཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ན།

是「有屬爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།

不周遍非「有非爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

མཚོན་བྱ་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因名相是彼故。

ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་ན་

若不是「有屬爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

མ་ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་སྟེ།

不周遍是「有非爾的一切相智，爾又是此一切相智的所量」，

ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་དེ་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因虛空的花是彼故。

འོ་ན། ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། མེད་པ་ཡིན་ཞེར་ན།

那麼，若問是有或是無？

ཡོད་པ་ཡིན། མེད་པ་མ་ཡིན། འོ་ན་རྟག་པ་ཡིན་ནམ་དངོས་པོ་ཡིན་ཞེར་ན།

若答以是有，不是無。然則，若問是常或是事物？

རྟག་པ་ཡིན་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར། ཡིན་པ་དང་རྟག་པ་དོན་གཅིག

答是常，非事物。因此之故，「是」與「常」同義，

མ་ཡིན་པ་དང་དངོས་པོ་དོན་གཅིག དེ་བཞིན་དུ་དགག་སྒྲུབ།

「非」與「事物」同義。如是，當運用於

རྫས་ལྡོག་སོགས་ལ་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

遮遣法與成立法、實法與反法[21]等。

འོ་ན། ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་མེད་པར་ཐལ།

那麼，理應無「有屬爾的一切相智[22]」。

འདོད་ན། ཡིན་པར་གྱུར་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་གཞལ་བྱ་མེད་པར་ཐལ་བ་

若許，則應成無「有屬爾的一切相智，爾又是

སོགས་མང་དུ་རྩོད་དགོས་པ་ཡོད།

此一切相智的所量」等，必須多加論辯。

འོག་ནས་བར་ཤུན། ཟླུག་སྒྲ། ཁས་བླངས་སོང་ཚུལ།

以下的判別、屬聲、等同承許、

21 實法與反法，即實與反。

22 「理應無『有屬爾的一切相智』」，藏文另外可理解成「理應沒有屬於『是』的一切相智」。

དགག་གཞི་དྲིས་འཕངས་སོགས་འདིས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

提問遮遣處所牽引等，應當以此了知。

དྲུག་པ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་གི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈥ 建立總、別

རང་གི་གསལ་བ་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བའི་ཆོས། སྤྱིའི་མཚན་ཉིད།

「隨行自別的法」，即總的性相。

རང་གི་རིགས་ཡོད་པ་ཅན་གྱི་ཆོས། བྱེ་བྲག་གི་མཚན་ཉིད།

「有自種類的法」，即別的性相。

སྤྱི་བློས་གཟུང་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན།

為令了知總覺[23]執取的方式故，堪以聲詮之門[24]，

རིགས་སྤྱི། དོན་སྤྱི། ཚོགས་སྤྱི་དང་གསུམ།

可分為：類總、義總、聚總。

23 總覺：以義總為所取境的覺知。

24 離繫果是果堪以聲詮之門而分類出來的，但離繫果並非果。

དང་པོ་དང་སྤྱི་དོན་གཅིག   བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་

初者與總同義。「實非寶瓶，

མ་ཡིན་བཞིན་དུ་བུམ་པ་ལྟ་བུར་སྣང་བའི་སྒྲོ་བཏགས་ཀྱི་ཆ།

然執寶瓶分別中顯現似寶瓶的增益分」，

བུམ་པའི་དོན་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད།

即寶瓶之義總的性相。

དཔེར་ན། བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་སྣང་བ་ལྟ་བུའོ། །

例如：執寶瓶分別中所現的寶瓶相。

ཆ་ཤས་དུ་མ་འདུས་པའི་གཟུགས་རགས་པ། ཚོགས་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད།

「由許多部分集成的粗色」，即聚總的性相。

དཔེར་ན།   ཀ་བུམ་སོགས་གཟུགས་རགས་པ་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །

譬如：寶瓶、柱等粗色。

ཤེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོའི་སྤྱི་ཡིན་ཏེ།

所知為有法，是事物的總，

དངོས་པོ་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因事物是爾之別故。

དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་མ་ཡིན་པར་ཐལ།

事物為有法，爾理應不是所知的別，〔若是的話〕，

བྱེ་བྲག་གི་འགྲོ་ཚུལ་ཁྲོས།

請舉出「別」的規則！

དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་བྱའི་བྱེ་བྲག་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་བྱ་ཡིན།

事物為有法，爾理應是所知的別，因：⑴爾是所知，

ཁྱོད་ཤེས་བྱ་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ།

⑵爾與所知同體相屬，

ཁྱོད་མ་ཡིན་ཞིང་ཤེས་བྱ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།

(3)有許多非爾又是所知的同位故，

མཚོན་བྱ་ཡང་དེ་ཡིན། མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

名相是彼、性相也是彼故。

འགྲོ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་མ་ཚང་གི་སྒོ་ནས་སྤྱི་བྱེ་བྲག་དང་།

當以有無具備三個規則的方式，

སྤྱིའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་བྱེ་བྲག་སོགས་

應用於總、別與總的總、別的別等，

གཉིས་གསུམ་མཐའ་ཡས་པ་སྦྱར་དགོས་སོ། །

加上二、三……〔乃至〕無數層。

བདུན་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཆུང་བའི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈦ 建立小因果

སྐྱེད་བྱེད། རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་དངོས་རྒྱུ།

「能生」，即因的性相。可分為：直接因、

བརྒྱུད་རྒྱུ། ཉེར་ལེན། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་དང་བཞི།

間接因[25]、近取因、俱生緣四種。

དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད། དངོས་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།

「直接能生」，即直接因的性相。

བརྒྱུད་ནས་སྐྱེད་བྱེད། བརྒྱུད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།

「間接能生」，即間接因的性相。

25 直接因又稱親因，間接因又稱疏因。

རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རིགས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་སྐྱེད་བྱེད།

「自近取果成為自類續流的主要能生」，

ཉེར་ལེན་གྱི་མཚན་ཉིད།

即近取因的性相。

རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་རང་གི་རིགས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པར་གཙོ་བོར་

「自俱生果成為非自類續流的主要能生」，

སྐྱེད་བྱེད། ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད།

即俱生緣的性相。

བསྐྱེད་བྱ། འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད།

「所生」，即果的性相。

དབྱེ་ན། དངོས་འབྲས། བརྒྱུད་འབྲས། ཉེར་འབྲས།

可分為：直接果、間接果、近取果、

ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་དང་བཞི།

俱生果四種。

དངོས་སུ་བསྐྱེད་བྱ། དངོས་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「直接所生」，即直接果的性相。

བརྒྱུད་ནས་བསྐྱེད་བྱ། བརྒྱུད་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

「間接所生」，即間接果的性相。

རང་གི་ཉེར་འབྲས་རང་གི་རིགས་རྒྱུན་དུ་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱ།

「自近取果成為自類續流的主要所生」，

ཉེར་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

即近取果的性相。

རང་གི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་རང་གི་རིགས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པ་གཙོ་བོར་བསྐྱེད་བྱ།

「自俱生果成為非自類續流的主要所生」，

ལྷན་ཅིག་བྱེད་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད།

即俱生果的性相。

དེའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དངོས་རྒྱུ།

彼之前生者，乃直接因；

དེའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་སྔ་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་བརྒྱུད་རྒྱུ།

彼之前生者的前生者，即是間接因。

དེའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་དངོས་འབྲས།

彼之後生者，乃直接果；

དེའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བའི་ཕྱི་ལོགས་སུ་བྱུང་བ་བརྒྱུད་འབྲས་ཡིན་ལ།

彼之後生者的後生者，即是間接果。

དེས་དངོས་པོ་ཀུན་ལ་རིགས་འགྲེ་སྦྱེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

一切事物當以此類推得知。

བརྒྱད་པ་རྫས་ལྡོག་གི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

⑻ 建立實、反

དེ་ཡང་བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རྫས་ཆོས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ།

此復，寶瓶為有法，是實法，因爾是基成、

ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན།

爾是爾自己、非爾不是爾、

ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྫས་ཆོས་དང་མི་འགལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

爾的返體與實法不相違故。

ལྡོག་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན།

屬於反法的事物為有法，

རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ།

是「隨順實法」，因爾是基成、

ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན།

爾是爾自己、非爾不是爾、

ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རྫས་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།

爾的返體與隨順實法不相違故。

མཚོན་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་ཡིན་ལྡོག་ཆོས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཞི་གྲུབ།

名相為有法，是「是自之反法」，因爾是基成、

ཁྱོད་ཁྱོད་རང་ཡིན། ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན།

爾是爾自己、非爾是爾、

ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རང་ཡིན་ལྡོག་ཆོས་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།

爾的返體與是自之反法不相違故。

མཚན་ཉིད་ཆོས་ཅན། རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཡིན་ཏེ།

性相為有法，是「非自之反法」，

ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན།

因爾是基成、爾不是爾自己、

ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་མ་ཡིན།

非爾不是爾、

ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་རང་མ་ཡིན་ལྡོག་ཆོས་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།

爾的返體與非自之反法不相違故。

དངོས་པོའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ལྡོག་ཆོས་ཕུང་གསུམ་ཙམ་པོ་བ་ཡིན་ཏེ།

事物的總為有法，是「純反法第三類」，

ཁྱོད་གཞི་གྲུབ། ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན།

因爾是基成、爾不是爾自己、

ཁྱོད་མ་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཡིན།

非爾是爾、

ཁྱོད་ཀྱི་ལྡོག་པ་ལྡོག་ཆོས་ཕུང་གསུམ་ཙམ་པོ་བ་དང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར།

爾的返體與純反法第三類不相違故。

རང་ཡིན་ལྡོག་ཆོས་མ་ཡིན་པ་རང་ཡིན་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན།

非是自之反法，乃是「隨順是自之反法」；

རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་རང་མ་ཡིན་པའི་ལྡོག་ཆོས་ཀྱི་རྗེས་མཐུན།

非自之反法，即是「隨順非自之反法」；

ལྡོག་ཆོས་ཕུང་གསུམ་ཙམ་པོ་བ་

純反法第三類，

ལྡོག་ཆོས་ཕུང་གསུམ་ཙམ་པོ་བའི་རྗེས་མཐུན་ཡིན་ནོ། །

即是「隨順純反法第三類」。

རྗེས་མཐུན་གྱི་རྗེས་མཐུན་སོགས་མཐའ་ཡས་ཤིང་།

隨順、隨順等乃至無數層。

ཁྱོད་ཁྱོད་རང་མ་ཡིན་པ་ལྟ་བུ།   གཉིས་མིན་གྱི་མུ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་དོ།།

如爾非爾也有非二者之句。

གཉིས་པ་རིགས་ལམ་འབྲིང་གི་རྣམ་གཞག

第二，建立中理路

དེ་ལ་དབྱེ་ན། འགལ་འབྲེལ། ཡོད་རྟོགས་མེད་རྟོགས།

彼可分說為七項：㈠ 相違、相屬，㈡ 有證、無證，

ཞར་བྱུང་བར་ཤུན། མཚན་མཚོན་ཆེ་བའི་རྣམ་གཞག

㈢ 附帶判別，㈣ 大性相名相[26]，

རྒྱུ་འབྲས་ཆེ་བ། རྗེས་འགྲོ་ལྡོག་ཁྱབ།

㈤ 大因果，㈥ 同品遍、異品遍，

དགག་གཤགས་སྒྲུབ་གཤགས་བཤད་པ་དང་བདུན་ནོ། །

㈦ 破除駁斥、成立駁斥。

26 「大性相名相」，藏文原書為「建立大性相名相」。在此，為了統一這七個標題，所以刪去「建立」二字。

དང་པོ། འགལ་འབྲེལ་ལ།

㈠ 建立相違、相屬

འགལ་བ་དང་། འབྲེལ་བ་གཉིས་ལས།

可分為：相違、相屬二者。

ཐ་དད་གང་ཞིག གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཆོས། འགལ་བའི་མཚན་ཉིད།

「相異且不可能有同位的法」，即相違的性相。

དབྱེ་ན། དངོས་འགལ། བརྒྱུད་འགལ།

可分為：直接相違、間接相違、

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ། ཕན་ཚུན་སྤང་འགལ་དང་བཞི།

不並存相違、互排相違四種。

དངོས་སུ་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། དངོས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

「直接互不相順而存在」，即直接相違的性相。

བརྒྱུད་ནས་ཕན་ཚུན་མི་མཐུན་པར་གནས་པ། བརྒྱུད་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

「間接互不相順而存在」，即間接相違的性相。

གནོད་མེད་དུ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་པའི་གཞི་མཐུན་མི་སྲིད་པའི་ཆོས།

「不能無傷害而並存的不可能有同位的法」，

ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

即不並存相違的性相。

བློའི་ཡུལ་དུ་ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པ།

「於覺知境上互相排斥而存在」，

ཕན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

即互排相違的性相。

རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུ་དང་པོ། རྟག་དངོས་གཉིས་ལྟ་བུ་གཉིས་པ།

例如：常、無常為初者；常、事物二者為第二；

ཚ་གྲང་གཉིས་ལྟ་བུ་གསུམ་པ། ཡོད་མེད་གཉིས་ལྟ་བུ་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །
冷、熱二者是第三；有、無二者是第四。

ཁྱོད་དེ་དང་ཐ་དད། དེ་ལྡོག་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྡོག་པ།
「爾與彼為異，以遮彼之力遮爾」，

ཁྱོད་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད།
即爾與彼相屬的性相。

དབྱེ་ན། བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། དེ་བྱུང་འབྲེལ་གཉིས།
可分為：同體相屬、從生相屬兩種。

ཁྱོད་དེ་དང་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་སྒོ་ནས་ཐ་དད།
「爾與彼以同體性之門為異，

དེ་ལྡོག་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྡོག་པ།
以遮彼之力遮爾」，

ཁྱོད་དེ་དང་བདག་གཅིག་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

即爾與彼同體相屬的性相，

དཔེར་ན་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །

譬如：所作性與無常相屬。

འདིའི་ལྡོག་སྟོབས་ཞེས་པ་བློའི་ཡུལ་དུ་ལྡོག་སྟོབས་ཁོ་ན་ལ་བྱ་དགོས།

在此所說的「遮力」，僅是指於覺知境上的遮除力。

ཁྱོད་དེ་དང་བདག་ཉིད་ཐ་དད། དེ་ལྡོག་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྡོག་པ།

「爾與彼體性為異，以遮彼之力遮爾」，

ཁྱོད་དེ་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།

即爾與彼從生相屬的性相。

དཔེར་ན། དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་བ་ལྟ་བུ།

譬如：煙與火相屬。

འདིའི་ལྡོག་སྟོབས་ཡུལ་གྱི་སྟེང་དུ་ལྡོག་སྟོབས་དང་

當了解此遮除力，兼指在對境上的遮除力

བློའི་ཡུལ་དུ་ལྡོག་སྟོབས་གཉིས་ཀ་ལ་གོ་བར་བྱའོ། །

與在覺知境上的遮除力二者。

མཚོན་བྱ་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་དང་།

「與名相相違是相違」

མཚན་ཉིད་དང་འགལ་བ་དང་འགལ་བ་ལ་མུ་བཞི།

和「與性相相違是相違」有四句。

དེ་བཞིན་དུ་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བ་ལ་མུ་བཞི།

如是當知，相違與相屬有四句，

འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བ་ལ་མུ་བཞི་རྣམས་ཤེས་པར་བྱོས་ཤིག

相屬與相違有四句等。

གཉིས་པ་ཡོད་རྟོགས་མེད་རྟོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈡ 建立有證、無證

དཔེར་ན། རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་

例如：排列「證為常之量，將此量證為事物之量，

ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་དང་།

再將此量證為有之量存在」

ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་

與「證為異之量，將此量證為一之量，

ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཡོད་པ་ལ་

再將此量證為有之量存在」

མུ་བཞི་བསྒྲིག་པར་བྱ་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་སོ།།

是四句等無量無邊。

གསུམ་པ་བར་ཤུན་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈢ 建立附帶判別[27]

དཔེར་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ། བདག་མེད་ཡིན་ན་

譬如：有人說，凡是無我

ཁྱོད་ཡོད་པ་དང་ཁྱོད་མེད་པ་གང་རུང་ཡིན་པས་ཁྱབ་ཟེར།

周遍是爾有或爾無隨一。

འོ་ན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ།

那麼，證為事物的量，

དངོས་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

將此量證為無事的量為有法，理應是彼，因是彼故。

27 「附帶判別」藏文原書作「判別」，藏文原書偶有前後科判不一的情形。

འདོད་ན། ཡོད་དམ་མེད།

若許，有或無？

དང་པོ་ལྟར་ན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་དངོས་མེད་དུ་ཐལ་ལོ། །

若如初者，證為事物的量，則應成無事。

འདོད་ན། དངོས་པོ་ཡིན་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །

若許，則應成無有「是事物者」。

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དངོས་པོར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན།

若如次者，證為事物的量為有法，

དངོས་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། དངོས་པོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

理應是無事，因非事物故，因是「非」故。

ཡིན་ན་རྟག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།

凡是「是」，必須是「常」故。

འཁོར་གསུམ་ཞེས་གཞོགས་པ་

三輪！如是反駁至此，

ལ་བར་གྱི་རྣམ་དབྱེ་འབྱེད་ལུགས་ལ་ཤུན་ནམ་ཤན་ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །

此中的區分方式稱為「薰[28]」或「判別」。

28 薰為藏文音譯。有二義，一是「皮」、一是「判別」。

བཞི་པ་མཚན་མཚོན་ཆེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈣ 建立大性相名相

མཚན་ཉིད་ཀྱི་བཏགས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་མ་ཚང་བའི་

齊備「不齊備性相的假有三法之

མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྫས་ཡོད་ཆོས་གསུམ་ཚང་བ་དེ།

名相的性相」的實有三法，

མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཞེས་སོགས་

性相的……性相等，

ཕན་ཚུན་མང་པོར་སྦྱར་བ་རྣམས་སོ། །

互相多多添加等。

ལྔ་པ་རྒྱུ་འབྲས་ཆེ་བའི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈤ 建立大因果

བྱེད་རྒྱུ་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བ་དང་། །སྐལ་མཉམ་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་དང་། །

如「能作及俱有，同類與相應，

ཀུན་ཏུ་འགྲོ་དང་རྣམ་སྨིན་དང་། །རྒྱུ་ནི་རྣམ་པ་དྲུག་ཏུ་འདོད། །

遍行并異熟，許因唯六種。[29]」

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱུ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པ་ལས།

所說，有六種因。

སྤྱིར་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད་མེད་ཀྱང་།

一般而言，其中的能作因沒有性相，然而，

[29] 此段話出自《俱舍論》。

བུམ་པ་དང་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན།

「與寶瓶為異質、

བུམ་པ་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ།

又不礙於寶瓶之生起的同位」，

བུམ་པའི་བྱེད་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།

即寶瓶之能作因的性相。

དབྱེ་ན། བྱེད་རྒྱུ་ནུས་ལྡན་དང་། བྱེད་རྒྱུ་ནུས་མེད་གཉིས།

可分為：有功用的能作因與無功用的能作因兩種。

དངོས་པོ་ཀུན་དང་པོ་དང་། རྟག་པ་ཀུན་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ།

諸事物皆是初者，諸常法均是次者，

རང་ལས་གཞན་པ་བྱེད་རྒྱུའི་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས།

因云：「除自餘能作[30]。」

---

30 此句話出自《俱舍論》。

ཕན་ཚུན་དུས་མཉམ་རྫས་ཐ་དད་ཀྱང་ཡིན།

「互相同時、亦是異質，

ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ།

又不障礙互相生起的同位」，

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།

即俱生因的性相。

ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ།

譬如：俱時生起的四大，

ལྷན་ཅིག་འབྱུང་གང་ཕན་ཚུན་འབྲས། །ཞེས་གསུངས།

因云：「俱有互為果[31]。」

རང་གི་རིགས་འདྲ་ཕྱི་མ་རང་དང་འདྲ་བ་སྐྱེད་བྱེད།

「能生相似自己的後同類者」，

---

31 此句話出自《俱舍論》。

བསྐལ་མཉམ་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།

即同類因的性相。

བུམ་པ་དེ་དེ་ཡིན་ཏེ། བསྐལ་མཉམ་རྒྱུ་ནི་འདྲ་བའོ། །ཞེས་གསུངས།

寶瓶是彼，因云：「同類因相似[32]。」

ཕན་ཚུན་མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་མཚུངས་ཀྱང་ཡིན།

「互相為五相相應、

ཕན་ཚུན་སྐྱེ་བ་ལ་གེགས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ།

又不障礙互相生起的同位」，

མཚུངས་ལྡན་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མིག་གི་རྣམ་ཤེས་དང་།

即相應因的性相。

དེའི་འཁོར་དུ་བྱུང་བའི་ཚོར་བ་གཉིས་དེ་ཡིན་ཏེ།

眼識與其受眷屬二者是彼，

[32] 此句話出自《俱舍論》。

མཚུངས་ལྡན་རྒྱུ་ནི་སེམས་དག་དང་། །

因云：「相應因決定，

སེམས་བྱུང་རྟེན་མཚུངས་ཅན་རྣམས་སོ། །ཞེས་གསུངས།

心心所同依。[33]」

མཚུངས་ལྡན་རྣམ་པ་ལྔ་ཡོད་དེ། རྫས། དུས། རྟེན། དམིགས་པ།

有五相相應：事、時、所依、所緣、

རྣམ་པ་མཚུངས་པ་རྣམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

行相相應。

མཚུངས་ཚུལ་ཀྱང་ཡོད་དེ་སེམས་བྱུང་རྫས་རེ་རེ་བ་

亦有相應方式：同有心所一質（事）[34]，

[33] 此兩句話出自《俱舍論》。
[34] 此處質與事同義。

མཚུངས་པས་རྫས་མཚུངས། གྲུབ་དུས་དང་། རྟེན།

故質（事）相應；形成的時刻、所依、

དམིགས་པ། རྣམ་པ་དོན་གཅིག་པས་ཕྱི་མ་བཞི་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།

所緣、行相同義，故後四者相應。

རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་རང་དང་ས་གཅིག་པའི་ཉོན་མོངས་ཅན་ཕྱི་མ་

「能生自果同地後

སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཅན་དེ། ཀུན་འགྲོའི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད།

染污〔法〕的染污」，即遍行因的性相。

ཁོང་ཁྲོ་ལྟ་བུ་དེ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་འགྲོ་ཞེས་བྱ་ཉོན་མོངས་ཅན།།

譬如：瞋是彼，因云：「遍行謂前遍，

ཉམས་ཀྱི་རང་སའི་ཀུན་འགྲོ་ལྷ།།

為同地染因。[35]」

---

[35] 此兩句話出自《俱舍論》。

ཞེས་གསུངས། མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ཟག་བཅས་གང་རུང་གིས་བསྡུས་པ།

「攝於有漏善、惡隨一」,

རྣམ་སྨིན་གྱི་རྒྱུའི་མཚན་ཉིད། མི་དགེ་བའི་ལས།

即異熟因的性相。

དགེ་བའི་ལས། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས།

惡業、善業、福業、

མི་གཡོ་བའི་ལས་རྣམས་དེ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་སྨིན་རྒྱུ་ནི་མི་དགེ་དང་། །

不動業等皆是彼,因云:「異熟因不善,

དགེ་བ་ཟག་བཅས་རྣམས་ཁོ་ན། ། ཞེས་གསུངས།

及善唯有漏。[36]」

[36] 此兩句話出自《俱舍論》。

གྲོགས་བྱེད་པ། རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད།

「助伴」，即緣的性相。

དབྱེ་ན། རྒྱུ་རྐྱེན། དམིགས་རྐྱེན། བདག་རྐྱེན། དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་དང་བཞི།

可分為：因緣、所緣緣、增上緣、等無間緣四種。

དང་པོ་དང་རྐྱེན་དོན་གཅིག

初者與緣同義。

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་གང་རུང་ཡང་ཡིན།

「執色根現前之三緣隨一、

རང་ཡིན་པའམ་རང་གི་ནང་ཚན་དུ་གྱུར་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་

又是自或自類中無有任何執色根現前的

བདག་རྐྱེན་དང་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གང་རུང་མེད་པ་ཡང་ཡིན། ཕྱིའི་སྐྱེ་མཆེད་

增上緣與等無間緣、復是外處

ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་

的同位，而且又是生起執色根現前

གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་དེ།

為具色相的主要直接能生者」，

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་དམིགས་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད།

即執色根現前之所緣緣的性相。

དཔེར་ན་གཟུགས་ལྟ་བུ།

譬如：色。

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་གང་རུང་ཡང་ཡིན།

「執色根現前之三緣隨一、

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གཟུགས་འཛིན་ནུས་སུ་གཙོ་བོར་

又是執色根現前成為能執色的主要

དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པར་གྱུར་པའི་

直接能生之同位，

ནང་གི་གཟུགས་ཅན་དྭངས་པར་དམིགས་པ། གཟུགས་འཛིན་

復被緣為清晰內色」，即執色

དབང་མངོན་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་ན།

根現前之不共增上緣的性相。譬如：

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པའི་མིག་དབང་ལྟ་བུ།

執色根現前的增上緣眼根。

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་མྱོང་བ་གསལ་རིག་

「令執色根現前成為領納、清明、

གི་ངོ་བོ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ།

了知之體性的主要直接能生的了知」，

གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྐྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད།

即執色根現前之等無間緣的性相。

དཔེར་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་སྔ་ལོགས་

譬如：執色根現前之前，

དེ་མ་ཐག་ཏུ་བྱུང་བའི་གཟུགས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །

無間生起的作意色知覺。

དབང་མངོན་རྣམས་ལ་རྐྱེན་གསུམ་ལྡན་པས་ཁྱབ་ཅིང་།

凡是根現前周遍具有三種緣，

ཡིད་མངོན་རྣམས་ལ་རྐྱེན་གཉིས་གསུམ་ལྡན་པ་ཡོད་ལ།

諸意現前有二或三種緣，

རྟོག་པ་རྣམས་རྐྱེན་གཉིས་དང་ལྡན་པའོ། །

分別均有兩種緣。

འབྲས་བུ་ལ་སྒྲས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན།

果堪以聲詮之門可分為：

བདག་པོའི་འབྲས་བུ། རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ། སྐྱེས་བུས་བྱེད་པའི་འབྲས་བུ།

增上果、等流果、士用果、

རྣམ་སྨིན་གྱི་འབྲས་བུ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་དང་ལྔ་ཡོད་ལ།

異熟果、離繫果五種。

ཐུན་མོང་དུ་ལོངས་སྤྱོད་བྱ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་།

如：共同使用的器世間是初者；

གཉིས་པ་ལ། མྱོང་བ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་དང་།

次者有：感受等流果與

བྱེད་པ་རྒྱུ་མཐུན་གྱི་འབྲས་བུ་གཉིས་ལས།

造作等流果兩種。

སྲོག་གཅོད་པ་ལས་ཚེ་ཐུང་བ་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་།

如：因殺生短壽是初者；

སྲོག་གཅོད་པའི་དབང་གིས་སྲོག་གཅོད་ལ་དགའ་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་དང་།

如：因殺生之力好樂殺生為次者；

ལོ་ཏོག་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་དང་། ཟག་བཅས་ཀྱི་ཚོར་བ་བདེ་སྡུག་ལྟ་བུ་བཞི་པ།

如：莊稼是第三者；如：有漏苦受、有漏樂受是第四者；

འགོག་བདེན་ལྟ་བུ་ལྔ་པ་ཡིན་ནོ། །

如：滅諦是第五者。

དྲུག་པ་རྗེས་འགྲོའི་ཁྱབ་པ་བཤད་དུ་ཡོད་དེ།

㈥ 講解同品遍、異品遍[37]

རྗེས་ཁྱབ་རྣལ་མ་རྗེས་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

(1)正同品遍，(2)倒同品遍，

ཐུར་ཁྱབ་རྣལ་མ་ཐུར་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

(3)正往下遍，(4)倒往下遍，

ལྡོག་ཁྱབ་རྣལ་མ་ལྡོག་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག

(5)正異品遍，(6)倒異品遍，

འགལ་ཁྱབ་རྣལ་མ་འགལ་ཁྱབ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྟེ།

(7)正相違遍，(8)倒相違遍，

---

37 「同品遍、異品遍」，藏文原書是「隨行周遍」，藏文原書偶有前、後科判不一的情形。

ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

應成的八周遍門。

རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསལ་བ་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དང་པོ་དང་།

若是彼因周遍是彼遣法，為第一遍；

རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གཉིས་པ་དང་།

若是彼因周遍非彼遣法，為第二遍；

བསལ་བ་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་གསུམ་པ་དང་།

若是彼遣法周遍是彼因，為第三遍；

བསལ་བ་དེ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བཞི་པ་དང་།

若是彼遣法周遍非彼因，為第四遍；

བསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ལྔ་པ་དང་།

若非彼遣法周遍非彼因，為第五遍；

བསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་ན་རྟགས་དེ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་དྲུག་པ་དང་།

若非彼遣法周遍非非彼因，為第六遍；

རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བདུན་པ་དང་།

若是彼因周遍非彼遣法，為第七遍；

རྟགས་དེ་ཡིན་ན་བསལ་བ་དེ་མ་ཡིན་པ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་བརྒྱད་པ་ཡིན་ལ།

若是彼因周遍非非彼遣法，為第八遍，

ཐལ་འགྱུར་ཁྱབ་པ་སྒོ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་ནས་གཅིག་ཙམ་ངེས་པ་ནས་

並說應成的八周遍門中只決定一者，

བརྒྱད་ཀ་ངེས་པའི་བར་བརྒྱད་བཤད་ལ།

乃至決定八者；

རྣལ་མ་གཅིག་ཙམ་ངེས་པ་ནས་བཞི་ཀ་ངེས་པའི་བར་བཞི་པོ་རེ་རེ་དང་།

只決定一正遍，乃至決定四正遍隨一

ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཅིག་ཙམ་ངེས་པ་ནས་བཞི་ཀ་ངེས་པའི་བར་

與只決定一倒遍，乃至決定四倒遍

བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དོ། །

隨一有四句。

བདུན་པ་དགག་གཞག་སྤྲོབ་གཞག་བཞད་དུ་ཡོད་དེ།

㈦ 講說破除駁斥、成立駁斥

ཁ་ཅིག་ན་རེ། ཡོད་ན་ཡོད་པས་ཁྱབ་ཟེར།

有人說：「若有周遍是有。」

འོ་ན། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་ཁྱབ་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

那麼，於前處有理應周遍是有，因是彼故。

འདོད་ན། ཤ་ཟ་བསྐལ་དོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར།

若許，隱蔽事的鬼[38]為有法，理應是彼，因是彼故。

འདོད་ན། ཤ་ཟ་ཆོས་ཅན། མེད་པར་ཐལ།

若許，鬼為有法，理應是無，

---

[38] 藏文ཤ་ཟ།指食肉羅剎。由於辯經時，必須用詞簡潔，因此食肉羅剎一詞，在此以「鬼」代替。

ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བསྐལ་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

因量不可緣故，因是隱蔽事故。

མ་ཁྱབ་ན། ཚད་མས་དམིགས་བཞིན་དུ་བསྐལ་དོན་ཡིན་ན་

若答：「不周遍。」正被量所緣，仍是隱蔽事的話，

མི་སྣང་བ་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་སོམས་ཤིག

當思惟，如何以不現不可得因證成周遍，

ཅེས་སྒྲུབ་གཤགས་དང་།

是成立的駁斥。

མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་མེད་ན་མེད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ་ལོ།

「於前處若無則應成無」，

ཞེས་དགག་གཤགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡིན་ནོ། །

是破除駁斥之理。

གསུམ་པ་རིགས་ལམ་ཆེན་པོའི་རྣམ་གཞག

第三，建立大理路

དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཟླུག་སྒྲ། ཞར་བྱུང་བསྡུས་ཚན་ཀུན་ལ་མཁོ་བ་

彼可分說為：㈠ 屬聲，㈡ 附帶所有攝類單元之所需的

ཁས་བླངས་མོང་ཚུལ། དགག་གཞི་དྲིས་འཕངས། ཐལ་འགྱུར།

等同承許之理，㈢ 提問遮遣處所牽引，㈣ 應成，

གཞན་སེལ། སེལ་འཇུག་སྒྲུབ་འཇུག ཡུལ་ཡུལ་ཅན།

㈤ 遣他法，㈥ 遣入、成入，㈦ 境、有境，

མཚོན་སྦྱོར། རྟགས་སྦྱོར་བཤད་པ་དང་དགུ་ཡོད་པ་ལས།

㈧ 表徵論式，㈨ 因論式，共九種。

དང་པོ་ཡོད་དེ།

㈠ 屬聲

དཔེར་ན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

譬如：對於「理應是常，因是常故」

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པས་

的應成，答：「承許。」

རྟག་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྷུ་བུ་རྐྱང་རྩིས་དང་།

謂「是常」為單獨納入；

སྒྲ་ཆོས་ཅན། རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

對於「聲為有法，理應是常，因是常故」

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་འདོད་ལན་བཏབ་པས་

的應成，答：「承許。」

སྒྲ་རྟག་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་གཞི་རྫིས་དང་།

謂「聲是常」為諍事納入；

དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ཁྱད་གཞིར་བྱས་ནས་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་འདོད་བྱས་པ་ལྟ་བུ་

如是以「聲」為差別事，承許是「無常」，

ཕྱེད་གཞི་རྫིས་ཡིན་ལ།

則為半諍事納入，

རང་ལུགས་གསུམ་པ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར།

自宗必須遵循第三者。

གཉིས་པ་ལ།

㈡ 附帶所有攝類單元之所需的等同承許之理

སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ལས།

可分為：總、別二者。

དང་པོ་ཡོད་དེ་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་ཁས་ལེན་པ་ལྟ་བུ་དངོས་ཀྱི་ཁས་ལེན་

初者：直接承許聲無常，即是「直接承許」；

དང་། མི་རྟག་པ་ཁས་མ་བླངས་ཀྱང་དེ་དང་དོན་གཅིག་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པ་

雖未承許無常，但承許是與彼同義之事物，

ཁས་ལེན་པས་མི་རྟག་པ་ཡིན་པ་དོན་གྱི་ཁས་བླངས་ལ་སོང་བས་

則實際已承許「是無常」，

དོན་གྱི་ཁས་བླངས་དང་།

故為「實際已承許」；

ཕྱི་རྒོལ་དམ་བཅའ་ལ་འཁྲིད་དེ་རིགས་པས་འཕུལ་དུ་ཡོད་པའི་

引領敵者至其宗、且可用理由推出

རིགས་པའི་འཕུལ་མཚམས་ཀྱི་ཁས་བླངས་

「推理至邊際的承許」，

དང་གསུམ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

共三種。

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་བུམ་པ་དང་

次者，若云：「於前處為有法，寶瓶理應

གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། བུམ་པ་དང་གཅིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།

與寶瓶為一，因有與寶瓶為一故。若許，

མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བུམ་པ་ཆོས་ཅན།

於前處寶瓶為有法，

བུམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན།

應成與寶瓶為一。」

འདོད་ལན་བཏབ་པས་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བུམ་པ་

答：「承許。」故等同承許所許「於前處寶瓶

བུམ་དང་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་པའི་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བུམ་པ་

與寶瓶為一」之「於前處寶瓶」

མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བུམ་པ་དང་གཅིག་ཡིན་པ་ཁས་བླངས་ལ་སོང་ཞིང་།

與「於前處寶瓶」為一，

མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་བུམ་པ་སྤྱིར་བུམ་པ་དང་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་ལ་

然非等同承許「於前處寶瓶」與「一般寶瓶」為一，

མ་སོང་བ་ལྟ་བུ་འདོད་ལན་གྱི་ཁས་བླངས་སོང་མཚམས་དང་།

此即是承許之作答的等同承許邊際。

དེ་བཞིན་དུ་རྟགས་མ་གྲུབ་མ་ཁྱབ་ཅེས་རྟགས་ལ་ལན་འདེབས་པའི་ཚེ་དང་།

如是，若對因答「因不成」、「不周遍」時，

ཆོས་ཅན་ལ་ལན་འདེབས་པ་སོགས་ལ་ཡང་

以及對於「有法」作答等，

ཁས་བླངས་སོང་མཚམས་དང་།

亦當分別結合等同承許的邊際

མ་སོང་མཚམས་སོ་སོར་སྦྱོར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

與非等同承許的邊際。

གསུམ་པ་ལ་

㈢ 提問遮遣處所牽引

སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་ལ་དྲིས་ཏེ་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ལན་བཏབ་པ་ན་

如：立論者對敵論者提問，而敵論者作答時，

སྔ་རྒོལ་བློ་ཡུལ་དུ་ཞུགས་ལ་གོ་བ་ལྟ་བུ་

立論者覺知境中附帶[39]領會的

སྔ་རྒོལ་དྲིས་འཕངས་དང་།

是立論者之提問所牽引；

ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་སྔ་རྒོལ་ལ་དྲིས་པའི་ཚེ་སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཐལ་འགྱུར་སོགས་

若敵論者問立論者時，因立論者立應成等，

---

[39] 同時產生，但非主要的。

བཀོད་པས་ཕྱི་རྒོལ་བློ་ཡུལ་དུ་ཤུགས་ལ་གོ་བ་ལྟ་བུ་

敵論者覺知境中附帶領會的

ཕྱི་རྒོལ་དྲིས་འཕངས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དང་པོ་ཡོད་དེ།

乃敵論者之提問所牽引，共有兩種。初者

དཔེར་ན། སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་ལ་

如：立論者問敵論者說：

སྒྲ་རྟག་གམ་མི་རྟག་ཅེས་དྲིས་པ་ན།

「聲是常或無常？」

ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་རྟག་གོ་ཞེས་ལན་འདེབས་པའི་ཚེ་སྔ་རྒོལ་གྱི་བློ་ཡུལ་ལ་

敵論者回答：「是常。」時，立論者覺知境中附帶領會

ཕྱི་རྒོལ་དེ་ནང་པ་མིན་པ་དང་ཕྱི་རྒོལ་དེས་རྒྱུན་གྱི་མི་རྟག་པ་མ་ཤེས་པ་དང་།

敵論者非內道、敵論者不知續流無常

སྐད་ཅིག་མ་མ་ཡིན་པའི་རྟག་པ་མ་ཞེས་པ་ཞུགས་ལ་གོ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

與非剎那性之常。

གཉིས་པ་ཡོད་དེ། སྔ་རྒོལ་གྱིས་ཕྱི་རྒོལ་ལ་སྒྲ་ཆོས་ཅན།

第二如：立論者對敵論者說：「聲為有法，

མ་བྱས་པར་ཐལ། ཞེས་སྨྲ་བའི་ཚེ།

理應非所作性。」

ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་དྲིས་པ་ན།

敵論者以「何以故」反問時，

སྔ་རྒོལ་གྱིས་རྟག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ལན་བཏབ་པས་ཕྱི་རྒོལ་གྱིས་

立論者答：「是常故。」敵論者

འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་དུ་ཞུགས་ལ་གོ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

附帶領會三輪正相違。

དེས་མཚོན་ནས་བརྒལ་བརྟག་གི་ཚེ་ན་

以此能表徵辯諍時，

སྔ་རྒོལ་དང་ཕྱི་རྒོལ་གྱི་བློ་ཡུལ་ལ་ཤུགས་ལ་གོ་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་ཡོད་དོ།།

立論者與敵論者覺知境中的附帶領會之理多不勝數。

བཞི་པ་ཐལ་འགྱུར་བཤད་དུ་ཡོད་དེ།

㈣ 述說應成

ཐལ་ངག་ཏུ་དམིགས་པ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་མཚན་ཉིད།

「被緣為應成語」，即應成的性相。

དབྱེ་ན། ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྣང་གཉིས།

可分為：正應成與似應成兩種。

རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ལོག་རྟོག་ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་བ་

「能壓伏自所遣除之倒執分別（遍計）

མགོ་གནོན་ནུས་ཀྱི་ཐལ་ངག་དེ།

現行的應成語」，

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།

即正應成的性相。

དབྱེ་ན། རང་རྒྱུད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་།

可分為：牽引自續應成、

རང་རྒྱུད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར། སྒྲུབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་།

不牽引自續應成、牽引能立應成、

སྒྲུབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་དང་བཞི་ལས།

不牽引能立應成四種。

རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཕེན་ནུས་ཀྱི་རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ལོག་རྟོག་

⑴「能牽引自續三支、又能壓伏自所遣除之

ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་བ་

倒執分別現行的

མགོ་གནོན་ནུས་ཀྱི་ཐལ་ངག་དེ། དང་པོའི་མཚན་ཉིད།

應成語」，即初者的性相。

རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཕེན་མི་ནུས་པའི་རང་གི་

(2)「不能牽引自續三支、但能壓伏自

བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ལོག་རྟོག་ཀུན་བརྟགས་

所遣除之倒執分別

མངོན་གྱུར་བ་མགོ་གནོན་ནུས་ཀྱི་ཐལ་ངག་དེ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།

現行的應成語」，即次者的性相。

ཚུལ་གསུམ་འཕེན་ནུས་ཀྱི་རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ལོག་རྟོག་

(3)「能牽引三支、又能壓伏自所遣除之倒執

ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་བ་མགོ་གནོན་ནུས་ཀྱི་ཐལ་ངག་དེ།

分別現行的應成語」，

གསུམ་པའི་མཚན་ཉིད།

即第三者的性相。

ཚུལ་གསུམ་འཕེན་མི་ནུས་པའི་རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ལོག་རྟོག་

⑷「不能牽引三支、但能壓伏自所遣除之倒執

ཀུན་བརྟགས་མངོན་གྱུར་བ་མགོ་གནོན་ནུས་ཀྱི་ཐལ་ངག་དེ།

分別現行的應成語」，

བཞི་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

即第四者的性相。

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། རྟག་པའི་ཕྱིར།

如：「聲為有法，理應非所作性，因是常故」

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་དང་པོ་དང་གསུམ་པ།

的應成，是第一與第三；

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

如：「聲為有法，理應是無常，因是所作性故」

ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལྔ་བུ་གཉིས་པ་དང་བཞི་པ་ཡིན་ནོ། །

的應成，是第二及第四。

ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ལ་འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་འགྲོ་དགོས་ལ།

正應成須三輪正相違，

དེ་ཡང་རྟགས་གྲུབ།

此復，即因成立、

ཁྱབ་པ་གྲུབ། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །

周遍成立與宗受到遣除三者。

འཁོར་གསུམ་དངོས་འགལ་བློའི་ཡུལ་དུ་གསལ་བར་

為明顯三輪正相違於覺知境中

སྟོན་པའི་ཆེད་དུ་ཐལ་འགྱུར་འཕངས་ལ།

而拋應成，

དེའི་ཚེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ཡིན།

爾時，即是正應成。

འཁོར་གསུམ་དངོས་སུ་འགལ་ཏེ་དམ་བཅའ་འདོར་བའི་ཚེ་

當三輪成正相違而棄宗時，

ཐལ་འགྱུར་སོང་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་གསུམ་

謂形成應成，因藉由應成於宗上形成三輪

དངོས་འགལ་དམ་བཅའི་སྟེང་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར།

正相違故。

དེའི་ཚེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

那時，當了知非正應成之理。

རང་གི་བསལ་བྱར་གྱུར་པའི་ལོག་རྟོག་ཀུན་བརྟགས་

「不能壓伏自所遣除之倒執分別

མངོན་གྱུར་བ་མགོ་གནོན་མི་ནུས་པའི་ཐལ་ངག་དེ།

現行的應成語」，

ཐལ་འགྱུར་ལྟར་སྣང་གི་མཚན་ཉིད།

即似應成的性相。

ཐལ་འགྱུར་ལ་བོ་བ་ཆགས་པའི་ཕྱིར་དུ་ཐལ་འགྱུར་བཅུ་བཞི་བཤད་པ་ཡོད་དེ།

為能令領會應成，故講說十四應成：

ཁྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ།

周遍、因二者皆不成立；

ཁྱབ་པ་ཁོ་ན་མ་གྲུབ།　རྟགས་ཁོ་ན་མ་གྲུབ་པ་དང་གསུམ།

唯周遍不成立；唯因不成立，共三者；

ཁྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ།

而周遍、因二者成立之應成可分為：

གཉིས་ཀ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ། གཉིས་ཀ་ཚད་མས་གྲུབ་པ།

⑴二者皆以承許成立，⑵二者皆以量成立，

ཁྱབ་པ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་ལ་རྟགས་ཚད་མས་གྲུབ་པ།

⑶周遍以承許成立，因以量成立，

ཁྱབ་པ་ཚད་མས་གྲུབ་ལ་རྟགས་ཁས་བླངས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་དང་བཞི་ལས།

⑷周遍以量成立，因以承許成立，共四種。

དང་པོ་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་བ། ཚད་མས་བསལ་བ།

初者有：宗受到承許遣除、宗受到量遣除、

དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡེ་མེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་དང་གསུམ།

宗毫無受到遣除之應成三種。

གཉིས་པ་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་བ།

次者有：宗受到承許遣除、

བསལ་བ་ཡེ་མེད་གཉིས་དང་།

宗毫無受到遣除兩種。

གསུམ་པ་ལ། ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་བ།

三者有：宗受到承許遣除、

ཚད་མས་བསལ་བ། བསལ་བ་ཡེ་མེད་གསུམ་དང་།

宗受到量遣除、宗毫無受到遣除三種。

བཞི་པ་ལ། ཁས་བླངས་ཀྱིས་བསལ་བ། ཚད་མས་བསལ་བ།

四者有：宗受到承許遣除、宗受到量遣除、

བསལ་བ་ཡེ་མེད་དང་གསུམ་སྟེ་བཅུ་བཞི།

宗毫無受到遣除三種，共十四。

དེ་ལྟར་ཡང་། རིགས་གཏེར་ལས། ཐལ་འགྱུར་བཞི་ལ་བཅུ་བཞི་ཞེས། །

彼亦如《量理寶藏論》云：「四應有十四，

ཁ་བ་ཅན་པས་དེ་ལྟར་འདོད། །བཟློག་པར་ནུས་དང་མི་ནུས་ལས། །

藏人如是許，由遣除能否，

ཡང་དག་ལྟར་སྣང་བདུན་བདུན་ཡིན། །དྲུག་དང་ཕྱེད་ཀྱིས་མི་འཕེན་ལ། །

正似各有七，六半不牽引，

བདུན་པའི་ཕྱེད་ཀྱིས་འཕེན་ཞེས་ཟེར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

許七半牽引。」

ཡང་ཐལ་འགྱུར་འགོད་ཚུལ་ལ།

再者，立應成的方式有：

རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་རེ་རེ་བའི་འགོད་ཚུལ།

⑴因、法[40]、義三者一一的立式，

40 法：有法。

ཆོས་ཅན་དུ་མ་བརྩེགས་པའི་འགོད་ཚུལ།

⑵許多有法重疊的立式，

བསལ་སྤུངས་ཀྱི་འགོད་ཚུལ། རྟགས་སྤུངས་ཀྱི་འགོད་ཚུལ།

⑶遣法重疊的立式，⑷因重疊的立式，

སྦྲགས་ཚང་གི་འགོད་ཚུལ་དང་ལྔ་བཤད་པ་ལས།

⑸蘊含的立式，共五種。

དང་པོ་ནི། རྟགས་ཆོས་དོན་གསུམ་རེ་རེ་བ་བྱས་ཏེ་ཐལ་འགྱུར་བཀོད་པ་

初者，如：〔僅〕有因、法、義各一所立之應成，

ཡོངས་གྲགས་ལྟར་ཡིན་ལ།

則如普遍〔的應成〕。

དུ་མ་བརྩེགས་པ་ནི། དཔེར་ན། རྣམ་མཁྱེན་ཆོས་ཅན།

許多重疊者如：

བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཀ་བ་ཆོས་ཅན།

立「一切相智為有法、寶瓶為有法、柱子為有法，

ཤེས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་རྣམ་མཁྱེན་གྱིས་བུམ་པ་ཤེས་བྱ་ཡིན།

理應是所知」。此謂以一切相智，寶瓶是所知[41]、

ཀ་བ་ཤེས་བྱ་ཡིན་

柱子是所知。

ཞེས་ཆོས་ཅན་ཕྱི་མ་གཉིས་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་སྟེང་དུ་བརྩེགས་པ་ལྟ་བུ་དང་།

如是，後二有法疊在一切相智上，

བསལ་བ་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་བསལ་བ་སྔ་མའི་སྟེང་དུ་བརྩེགས་པ།

諸後遣法亦疊於前遣法上，

41 以一切相智，寶瓶是所知、柱子是所知：一切相智將寶瓶、柱子當做所知。

རྟགས་ཕྱི་མ་རྣམས་ཀྱང་སྔ་མའི་སྟེང་དུ་

當了知諸後因亦應

བརྩེ་གས་པའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

疊於前者上之理。

སྡྲུགས་ཚང་ལ་ཡང་རྩོད་གཞི་བསལ་བ་རྟགས་སྡྲུགས་གསུམ་ཡོད་པ་ལས་

蘊含亦可分為：諍事、遣法、因蘊含三種。

དེ་རྣམས་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གཅིག་བརྩེགས་མི་དགོས་པར་གོ་བ་མེད་པ་

彼等並不須重疊於另一者上領會，

སྡྲུགས་སུ་ཚང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

即是蘊含之意。

དེ་དག་ཀྱང་དཔེར་ན། གཟུགས་ཀྱི་དགག་གཞི། སྒྲའི་དགག་གཞི།

彼等亦如：色之遮處、聲之遮處、

དྲིའི་དགག་གཞི། རོ་ཡི་དགག་གཞི། རེག་བྱའི་དགག་གཞི་ཆོས་ཅན།

香之遮處、味之遮處、觸之遮處為有法，

ཡིན་པར་ཐལ། ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང་།

理應是，因是故。

དེ་བཞིན་དུ་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་ཀྱི་དགག་གཞི་ཡིན་པར་ཐལ།

如是，常為有法，理應是色之遮處、

སྒྲའི་ཞེས་སོགས། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཆོས་ཅན།

聲之……等，因是常故。常為有法，

ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་ཀྱི་དགག་གཞི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སོགས་དང་།

理應是有，因是色之遮處故……等。

སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པའི་ཚེ་ན་

聲為有法，是無常，因是所作性故時，

བྱས་པ་ཆོས་ཅན།

所立的「所作性」為有法，

རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའི་

理應是正因……等的

བཀོད་ཚུལ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

諸立式，應當了知。

ལྔ་པ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

㈤ 建立遣他法

དོན་དེ་བློ་ལ་རྣམ་པ་ཤར་བའི་ཚེ་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤར་བ།

「彼義於覺知顯現時現為帶遮遣相」，

དགག་པའི་མཚན་ཉིད། དེ་གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ལ།

即遮遣法的性相，此也是遣他法的性相。

དོན་དེ་བློ་ལ་ཤར་བའི་ཚེ་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་ཤར་བ།

「此義於覺知顯現時現為帶成立相」，

སྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད། གཞན་སེལ་ལ་དབྱེ་ན།

即成立法的性相。遣他法可分為：

མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གཉིས།

無遮遣他法、非遮遣他法兩種。

གཞན་སེལ་གང་ཞིག རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་དགག་བྱ་

「是遣他法，說自之聲時，遮遣該法之所遮品，

བཀག་ཤུལ་དུ་འཕངས་པའི་སྒྲུབ་པ་མེད་པ་དེ།

不另引出成立法」，

དང་པོའི་མཚན་ཉིད། གཞན་སེལ་གང་ཞིག རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་

即初者的性相。「是遣他法，說自之聲時，

དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་འཕངས་པའི་སྒྲུབ་པ་ཡོད་པ་དེ།

遮遣該法之所遮品，能另引出成立法」，

གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།

即第二的性相。

མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ་དབྱེ་ན། བློའི་གཞན་སེལ་དང་།

非遮遣他法可分為：覺知遣他法、

དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་གཉིས།

義自相遣他法兩種。

མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གང་ཞིག རྟོག་པས་བཏགས་པ་ཙམ་དེ།

「是非遮遣他法、且僅存於分別假立」，

དང་པོའི་མཚན་ཉིད། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་གང་ཞིག

即初者的性相。「是非遮遣他法、

དོན་དམ་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ། གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད།

且是勝義自相成立」，即第二的性相。

དེ་དག་དཔེར་མཚོན་ན། བུམ་པ་དང་བུམ་མེད་ཀྱི་གཞི་མཐུན་མེད་པ་

這些譬喻如：無「寶瓶與無寶瓶的同位」，是無遮；

མེད་དགག་དང་། རྟོག་པ་ལ་བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བ་

在分別上顯現為非非寶瓶，

བློའི་གཞན་སེལ་དང་།

即覺知遣他法；

བུམ་པ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པ་དོན་རང་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡིན་ནོ། །

非非寶瓶，即義自相遣他法。

ཡང་དགག་པ་ལ་དབྱེ་ན།

此復，遮遣法可分為：

རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་དགག་བྱ་བཀག་ཤུལ་དུ་སྒྲུབ་པ་མི་འཕེན་པ་དང་།

說自之聲時，遮遣該法之所遮品，不另引出成立法、

དངོས་སུ་འཕེན་པ་དང་། ཤུགས་ལ་འཕེན་པ་དང་།

能直接引出、隨附引出與

སྐབས་སྟོབས་ཀྱིས་འཕེན་པ་དང་བཞི་ཡོད་དོ། །

應時引出四種。

དྲུག་པ་སེལ་འཇུག་སྒྲུབ་འཇུག་བཤད་དུ་ཡོད་དེ།

㈥ 講說遣入、成入

རང་ཡུལ་ལ་བརྗོད་དབང་གིས་འཇུག་པ། སེལ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

「於自境以言之力趣入」，即遣入的性相。

རང་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ། སྒྲུབ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད།

「於自境以事物之力趣入」，即成入的性相。

བརྗོད་བྱེད་སྒྲ་དང་རྟོག་པ་ཀུན་དང་པོ་དང་། མངོན་སུམ་ཀུན་གཉིས་པ་ཡིན་ལ།

諸能詮聲與分別皆是前者，諸現前是次者。

རང་ལ་ཆོས་དེ་སྣང་བ་དེའི་སྤྱི་དེ་ལ་བརྗོད་ཞེས་བྱ་ལ་དེའི་དབང་གིས་

必須領會為：於自顯現彼法，而彼之總稱之為言，

འཇུག་ཅེས་དང་། རང་ལ་ཆོས་དེ་སྣང་བ་རང་མཚན་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་

謂以彼之力趣入；於自顯現彼法，是以自相成為事物

དབང་གིས་འཇུག་པ་ལ་དངོས་དབང་གི་འཇུག་ཅེས་གོ་དགོས་སོ། །

之力趣入，故謂以事物之力趣入。

བདུན་པ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་བཤད་དུ་ཡོད་དེ།

㈦ 講說境、有境

བློས་རིག་པར་བྱ་བ། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།

「覺知所了知」，即境的性相。可分為：

སྣང་ཡུལ། གཟུང་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ། ཞེན་ཡུལ་དང་བཞི་ལས།

顯現境、所取境、趣入境、耽著境四種。

རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་སྣང་ཡུལ་གཟུང་ཡུལ་དངོས་ཡུལ་གསུམ་

無分別知覺的顯現境、所取境與直接境，

དོན་གཅིག་ཅིང་ཡུལ་ཅན་ཀུན་ལ་ཡོད་ལ།

不僅三者同義、且諸有境皆具有此三者。

འཇུག་ཡུལ་སྒྲ་བློ་དོན་མཐུན་རྣམས་ལ་ཡོད་ཅིང་།

符義[42]的覺知、聲皆具有趣入境，

---

[42] 符義：符合義理。

ཞེན་ཡུལ་རྟོག་པ་དང་སྒྲ་དོན་མཐུན་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དོ། །

僅符義分別與符義聲有耽著境。

རང་ཡུལ་ཅི་རིགས་དང་ལྡན་པའི་དངོས་པོ། ཡུལ་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད།

「具有自境隨一的事物」，即有境的性相。

དབྱེ་ན། སྒྲ། བློ། སྐྱེས་བུ་དང་གསུམ།

可分為：聲音、覺知、士夫三種。

མཉན་བྱ། སྒྲའི་མཚན་ཉིད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། མིང་། ཚིག ཡི་གེ་གསུམ།

「所聞」，即聲音的性相。可分為：名、句、字三者。

དོན་དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་མཁན་པོས་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་ཞིང་སྦྱར་བ་ལྟར་

「由最初命名者對彼義最先命名，

དོན་དེ་འཁྲུལ་མེད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་མཉན་བྱ།

如所命名般無誤領會的所聞」，

དོན་དེའི་དངོས་མིང་གི་མཚན་ཉིད།

即彼義之實名的性相。

དོན་དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་མཁན་པོས་ཐོག་མར་བརྡ་སྦྱར་བ་

「最初命名者非對彼義先命名，

མ་ཡིན་པ་ཕྱིས་བརྡ་སྦྱར་བའི་མཉན་བྱ།

而後命名的所聞」，

དོན་དེའི་བཏགས་མིང་གི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན།

即彼義之假名的性相。可分為：

འདྲ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་དང་།

以相似為〔命名〕原因的假名

འབྲེལ་བ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པའི་བཏགས་མིང་གཉིས། དང་པོ་ནི།

與以相屬為〔命名〕原因的假名兩種。初者，

བྲམ་ཟེ་ཁ་ཆེ་སྣ་ཉག་ལ་སེངྒེ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ།

如：對「大嘴、扁鼻的婆羅門」，謂「獅子」的聲音。

གཉིས་པ་ལ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང་།

第二者，有以同體相屬為〔命名〕原因的〔假名〕與

དེ་བྱུང་འབྲེལ་རྒྱུ་མཚན་བྱས་པ་དང་གཉིས། དང་པོ་ནི།

以從生相屬為〔命名〕原因的〔假名〕兩種。初者，

དཔེར་ན། སྒྲ་ལ་སྒྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་ཕྱོགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ།

如：謂「聲」為「成立聲是無常之宗」的聲音。

གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་མིང་འབྲས་ལ་བཏགས་པ་དང་།

次者，有於果取因名、

འབྲས་མིང་རྒྱུ་ལ་བཏགས་པ་གཉིས་ལས།

於因取果名兩種。

དང་པོ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཉི་མ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ།

初者，如：謂「太陽光」為「太陽」的聲音。

གཉིས་པ་ནི། སྒྲུབ་ངག་ཡང་དག་ལ་རྗེས་དཔག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ།

次者，如：謂「真能立」為「比度」之聲。

དོན་དེའི་དངོས་མིང་དང་དོན་དེ་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ལ་

彼義之實名與實名趣入

ཁྱད་པར་ཆེར་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་བཏགས་མིང་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

於彼義有大差異，如是，亦了知於假名。

ཁྱད་གཞི་ཁྱད་ཆོས་སྦྱར་ནས་སྟོན་པའི་མཉན་བྱ། ཚིག་གི་མཚན་ཉིད།

「差別事、差別法結合揭示的所聞」，即句的性相。

མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་རྩོམ་གཞིར་གྱུར་པའི་སྐད་ཀྱི་གདངས།

「形成名、句二者的基礎音」，

ཡི་གེའི་མཚན་ཉིད། སྒྲ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་སྒྲ་ལྟ་བུ་ཚིག་དང་།

即字的性相。如：說「聲無常」的聲音是句，

ཀ་མད་སུམ་ཅུ་ལྟ་བུ་འམ་ཡི་གེ་རེ་རེ་བ་རྣམས་ཡི་གེ་ཡིན་ནོ། །

「尬」[43]等三十輔音或每一音皆是字。

ཡང་སྒྲའི་བརྗོད་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་དུ། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་དང་།

又，為了知聲音詮釋的方式，可分為：

ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་ལས།

詮類聲與詮聚聲兩種。

རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་རིགས་དང་རིགས་ཅན་གཉིས་ཀ་གོ་ལ།

然詮類聲，可令了知種類與有種類二者；

43 尬：在此指藏文「ཀ」。「ཀ」同中文字音「尬」，是藏文三十輔音的第一個。

ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲས་ཚོགས་པ་ཅན་དང་ཚོགས་པ་གཉིས་ཀ་མི་གོ་བ་ཡིན་ནོ། །

詮聚聲，不能令了知聚合體與有聚合體二者。

རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡང་ཡིན།

「為自不共實名所趣入事[44]、

རིགས་སྤྱི་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་མཉན་བྱ་དེ།

又具有與類總之同位的所聞」，

རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད།

即詮類聲的性相。

རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་ཡང་ཡིན།

「為自不共實名所趣入事、

[44] 事：基礎。

ཚོགས་སྤྱི་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པའི་མཉན་བྱ་དེ།

又具有與聚總之同位的所聞」，

ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྒྲའི་མཚན་ཉིད། དེ་གཉིས་ལ་མུ་བཞི་ཡོད་དོ། །

即詮聚聲的性相。此二者有四句。

བརྒྱད་པ་མཚོན་སྦྱོར་གྱི་རྣམ་གཞག་ཡོད་དེ།

⑻ 建立表徵論式

དཔེར་ན། ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི།

如：「以此現證十法的究竟本智

རྣམ་མཁྱེན་ཡིན་པ་མཚོན།

表徵〔其〕為一切相智，

ཆོས་བཅུ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་ཡིན་ནོ་

因是現前通達十法的本智最究竟者」

ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུ་དེ་མཚན་མཚོན་ཀུན་ལ་སྦྱར་རོ། །

的立論式，當應用於諸性相、名相。

དགུ་པ་རྟགས་སྦྱོར་ཡོད་དེ།

㈨ 因論式

གང་གནོད་བྱེད་སྟོབས་ལྡན་ཡིན་ན་རང་གི་རིགས་ལ་གནོད་བྱ་

如謂：「凡是強有勢力的能害，其種類中

མཐའ་དག་ཟད་པ་དང་ལྡན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པའི་རིགས་ཡོད་པས་ཁྱབ།

周遍具有『與盡除一切所害品

དཔེར་ན་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་མེ་བཞིན།

相聚』的性質，如：東邊的火，

བདེན་བཞིའི་གནས་ལུགས་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བློ་ཡང་གནོད་བྱེད་

現證四諦實相之覺知，也是強

སྟོབས་ལྡན་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་སྒྲུབ་ངག་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ།

有勢力的能害。」之能立語。

ཐ་མལ་པའི་རྣམ་སྨིན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན།   གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱིས་

如謂：「凡夫的異熟蘊體為有法，具有被對治力

རང་གི་རིགས་རྒྱུན་ཟད་པའི་རིགས་ཡོད་དེ། རང་གི་རྒྱུའི་རིགས་ལ་

盡除自類續流的性質，因有能害自因類的

གནོད་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་སྟོབས་ལྡན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་ལྟ་བུའོ། །

強有勢力的對治故。」之論式。

མཚོན་སྦྱོར། རྟགས་སྦྱོར།   ཐལ་སྦྱོར།

所謂：表徵論式、因論式、應成論式、

གཞུང་སྦྱོར་ཞེས་པའི་སྦྱོར་བ་ལ་ངག་ཡིན་དགོས་ལ་དེའི་ཕྱིར་

論典論式等必須是語，

རྟགས་དང་རྟགས་སྦྱོར་གྱི་དབྱེ་བ་མཁྱེན་པར་མཛོད་ཅིག ། ། །

是故，應當了知因與因論式的分類。

དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་པ་ལས་དང་པོ་པ་དང་

如是，懇請〔諸大德幫助〕上述初學者、

རིགས་ལམ་ལ་ཅུང་ཟད་བྱང་བའི་དབང་འབྲིང་དང་།

稍微熟練理路的中根者，

རིགས་ལམ་ལ་ལེགས་པར་བྱང་བའི་དབང་རྣོན་རྣམས་ཐར་པ་དང་།

以及嫻熟理路的利根者，

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་སྒྲུབ་ཚུལ་རིགས་པ་

經由清淨正理之門，

རྣམ་དག་གི་སྒོ་ནས་མཁྱེན་པར་མཛད་དེ།

了悟解脫與一切相智道的成辦之理，

མཁྱེན་དོན་ཇི་བཞིན་ཐུགས་ཉམས་བཞེས་ལེགས་པར་མཛད་ནས་

並讓彼等將領悟的道理如實善加修持，

མར་གྱུར་འགྲོ་བ་ཀུན་སྡུག་བསྔལ་གྱི་

且發願為拔度苦海

རྒྱ་མཚོ་ལས་སྒྲོལ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཐར་པ་དང་

一切母親眾生，

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གོ་འཕང་མྱུར་དུ་ཐོབ་པར་མཛད་དུ་གསོལ། །

速疾證得解脫與一切相智果位。

འདི་ལྟར་སྨྲས་པ། ཚད་མའི་སྟོན་དེའི་ལེགས་གསུང་སྙིང་པོ་ཀུན། །

如是曰：「量理導師一切善說要，

ཆོས་རྒྱལ་ལོ་པཎ་ཀུན་གྱི་སྙིང་སྟོབས་ལས། །

國王譯師班智達之勇，

ལྗོངས་འདིར་དགེ་མཚན་སྟོང་འབར་རིང་ལུགས་ལྟར། །

立規燦爛裨益此雪域，

འདིས་ཀྱང་རིགས་ལམ་སྒོ་བརྒྱ་འབྱེད་གྱུར་ཅིག། །།

願此亦能開啟眾理門。」

ཅེས་བསྡུས་གྲྭའི་དོན་ཀུན་བསྡུས་པ་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་

此《攝集攝類學諸涵義之

དགའ་སྟོན་ཞེས་བྱ་བ་འདི་བཞིན་

學者喜宴善說》，

ནོ་གླིང་དཔེ་མཛོད་ནས་ནོ་གསལ་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ལ་

經洛色林圖書館數數催促、

ཉེ་བར་མཁོ་བ་ཞིག་དགོས་ཚུལ་བསྐུལ་མ་ཡང་ཡང་བྱུང་བ་

並提及洛色林求法者的需求，

བཞིན་ཚུལ་ཁང་སྟོད་མཚམས་སྤྲུལ་སྐུ་འཇམ་དཔལ་འཕྲིན་ལས་

以此因緣，楚康上區轉世號稱

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོར་འབོད་པས་

「蔣貝赤理雲丹嘉措」者

ལྷག་བསམ་རྣམ་པར་དག་པའི་མཚམས་སྦྱར་དང་བཅས།

至誠造論與撰寫跋文；

རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པ་ཆུ་འབྲུག་ལོར་ཞུས་དག་པ་

承蒙所有校稿大善知識協助，

ཡོངས་ཀྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་

於十六勝生水龍年完成。

མཐུན་པར་སྦྱར་བ་འདིས་ཀྱང་རྒྱལ་བའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་

願此功德令佛陀珍貴教法，

སྒོ་ཐམས་ཅད་ནས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་དུ་

以一切門弘揚、

དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པར་གྱུར་ཅིག། །།

遍布十方，常久住世。

學習傳授佛陀經論典　研討力行佛陀正知見
建立傳承佛陀正教法　利益廣大群眾諸有情
http://www.panditatranslation.org/

智慧之海 001

書　　名：བསྡུས་གྲྭ།　**攝類學**

བསྡུས་གྲྭའི་དོན་ཀུན་བསྡུས་པ་ལེགས་བཤད་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན།

全稱：**攝集攝類學諸涵義之學者喜宴善說**

作　　者：འཇམ་དཔལ་འཕྲིན་ལས་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།

蔣貝赤理雲丹嘉措

譯　　者：佛子
出 版 者：班智達翻譯小組
郵撥帳號：622-50-638130
第一銀行 代號 007 戶名：陳續文
印　　刷：竹風彩印輸出中心
出版日期：2016 年 12 月

內頁小喇嘛插圖授權：陳冠榮

◎**免費結緣**

版權所有・翻印必究 Printed in Taiwan
如發心助印，請洽班智達，功德無量。

我不斷呼籲，佛教印度班智達與成就者所造的中觀、現觀、戒律、俱舍以及量理等著作翻譯成中文頗為重要，並鼓勵大家深入學習。

——尊者

佛子格西嫻熟中、藏文，對論典的學習皆有好成績。如果格西可以將五部大論教科書翻譯成中文，是非常好的，此頗為要緊。

——尊貴的 日宗仁波切

我很高興佛子從事五部大論的中文翻譯工作。我深信，譯經在華人世界是條傳播佛法及利益眾生的漫長道路。因此，我完全支持這一重要計畫，並請求大家慷慨協助，一起完成此共同目標。

——尊貴的 辯經學院壇確院長

《攝類學》使你的悟力升級！

本書是藏傳佛教五部大論的基礎課程，透過藏系佛法獨特的辯證方式，讓你熟悉因明法則。當你將它套用在佛法或生活上，能迅速找出正確立因，清楚了解真相。書中的許多定義，都是昔日高僧經由閱讀經典與修行制定而成。

學習《攝類學》有以下的好處：

※ 開智慧　※ 提昇思考力　※ 能深入經藏　※ 讓你通達空性　※ 增強邏輯推理能力　※ 懂得如何去問、去分析　※ 讓你知道推辯的過程　※ 視野宏觀、打開心胸　※ 從不同角度看事情

學過《菩提道次第廣論》或任何道次第的人，再加上《攝類學》的辯經訓練，必能更加堅固對佛法的虔誠心與信心。